

Emmaboda kommun
Bildningsförvaltningen

Verksamhetsplan och systematiskt kvalitetsarbete i Emmaboda kommuns kommunala förskolor HT 2016 – VT 2019

Resultatrapport för förskolan Videbacken.

Innehåll

1.	Resultat av verksamhetsutvecklingen	4
1.1	Utvecklingsområden	4
1.1.1	Demokrati (Barns inflytande – LpFö 2.3)	4
1.1.2	Mångfald (Normer och värden – LpFö 2.1)	5
1.1.3	Naturvetenskap och teknik (Utveckling och lärande – LpFö 2.2).....	6
1.1.4	Förskola och hem – (LpFö 2.4).....	7
1.2	Analys och bedömning	7
1.3	Identifierade utvecklingsbehov.....	9
2.	Bakgrund/Syfte/Nulägesanalys	11
2.1	Bakgrund.....	11
2.2	Syfte	11
2.3	Nulägesanalys	12
2.3.1	Demokrati Augusti 2016.....	12
2.3.2	Mångfald – Augusti 2016	12
2.3.3	Naturvetenskap och teknik – Augusti 2016.....	13
2.3.4	Förskola och hem – August 2017	14
3.	Mål att sträva efter.....	16
3.1	Demokrati	16
3.1.1	Läsåret 2016/2017.....	17
3.1.2	Läsåret 2017/2018.....	18
3.1.3	Läsåret 2018/2019.....	19
3.2	Mångfald.....	20
3.2.1	Läsåret 2016/2017.....	21
3.2.2	Läsåret 2017/2018.....	22
3.2.3	Läsåret 2018/2019.....	23
3.3	Naturvetenskap och teknik	24
3.3.1	Läsåret 2016/2017.....	24
3.3.2	Läsåret 2017/2018.....	26
3.3.3	Läsåret 2018/2019.....	26
3.4	Förskola och hem.....	27
3.4.1	Läsåret 2016/2017.....	27
3.4.2	Läsåret 2017/2018.....	27
3.4.3	Läsåret 2018/2019.....	28
4.	Innehåll – processen	29
5.	Organisation	29
6.	Tidsplan	30

7.	Uppföljning – Utvärdering	31
8	Framgångsfaktorer	31
8.1	Läsåret 2016/2017	31
8.2	Läsåret 2017/2018	33
8.3	Läsåret 2018/2019	33
9.	Hinder och utmaningar	33
9.1	Läsåret 2016/2017	33
9.2	Läsåret 2017/2018	35
9.3	Läsåret 2018/2019	36
10.	Bilagor	37
10.1	Bilaga 1 – Handlingsplan Modersmålsstöd	37
10.2	Bilaga 2 – Arbetsrutin Modersmålsstöd	39
10.3	Bilaga 3 – Emmaboda vår framtid	42
10.4	Bilaga 4 – Gemensamt kalendarium 2016-2017	44
10.5	Bilaga 5 – Gemensamt kalendarium 2017-2018	46

1. Resultat av verksamhetsutvecklingen

1.1 Utvecklingsområden

1.1.1 Demokrati (Barns inflytande – LpFö 2.3)

1.1.1.1 Läsåret 2016/2017

Kommun	Överlag ser vi ett bra resultat gällande värdegrundsarbetet som grund för arbetet med demokrati. Alla inom verksamheterna har blivit bättre på att möta och bemöta varandra och acceptera varandras olikheter och se dem som styrkor. Alla är mer benägna att hjälpa varandra och lösa konflikter på ett positivt sätt. Barnen har fått större möjlighet att uttrycka sina egna åsikter, både genom verbalt och icke-verbalt språk, och vad de anser vara rätt och fel i sammanhangen där de vistas. Pedagogerna har blivit bättre på att se barnens intressen och låta det ligga till grund för verksamheten. Utifrån detta har barnen fått möjlighet till meningsfulla val av vad de vill fylla sin dag med. På många avdelningar utgör morgonmöten med barnen en bas för hur dagen kommer att läggas upp och ger barnen en större förståelse för hur dagen hänger ihop. Vi ser att det finns ett behov att fortsätta fokusera på detta område, samla ihop de goda exemplen som vi har inom kommunen och sprida dessa så det som görs bra kan komma fler barn till gagn.
Förskola	På Videbacken har arbetet fokuserats kring att barnen känner sig trygga på förskolan samt att de tar väl hand om det material vi tillhandahåller. På Lille Skutt har familjebilder och helkroppsbilder på barnen varit viktiga. De kommunicerar med varandra och oss genom bilderna, väggen blir som en mötesplats. Alla barn på avdelningen har gjort varsin liten ” boken om mig själv”. Dels för jaget och för att barnet ska kunna se sin utveckling och sitt lärande. Avdelningen har lånat ut kameran till familjerna för att jobba med projektet ”min familj”, närmiljö och det barnet intresserar sig för. Det som finns på förskolan är allas och vi är rädda om det vi har. Alla barn vill gärna ha samma sak samtidigt så det har varit mycket övning i turtagning. Bamse har pratat mycket kring konsekvenserna av barnens handlingar och hur det påverkar andra barn i gruppen. Grupperna känns tryggare och barnkonstellationerna har förändrats inom gruppen. Vi förväntade oss att vi skulle bli en trygg och enhetlig grupp där alla ser alla och där alla har lika värde. Respekten för materialet kom i och med att vi förändrade miljön. Barnen har visat god respekt för det nya materialet då de har tagit hand om det på ett bra sätt. Bamse har fortsatt jobba mycket tillsammans och fått gruppen ännu tajtare och tryggare med varandra. Vi har fått nya barn från lilla avdelningen som vi jobbat för att få in i gruppen på ett bra sätt. Genom att hjälpa de nya barnen att bli synliga i gruppen tar kompisarna till sig och hjälper dem in i gruppen. På Skalman har pedagoger synliggjort vilka konsekvenser barnens handlingar får, i mötet med andra barn. Förväntningarna var att skapa en trygg och enhetlig grupp som kan föra diskussioner tillsammans. Vi har under året gått vidare med arbetet med att involvera barnen och deras tankar kring vad de upplever som ok och inte på avd.

	Respekten för materialet kom i och med att vi förändrade miljön. Barnen tyckte det blev fint och blev mer rädda om sitt material, de vill bevara det fint. Pedagoger har hela tiden upprepat hur man hanterar pussel och spel, då det lätt blir oordning i den hyllan. Värdegrunden har fortsatt som ett återkommande inslag. Vi har arbetat kring regler på avdelningen och empati. Målet var att skapa en trygg och enhetlig grupp som kan föra diskussioner tillsammans. Vi har inte helt lyckats uppfylla målet även om det blivit bättre än våra förväntningar.

1.1.1.2 Läsåret 2017/2018

Kommun	
Förskola	

1.1.1.3 Läsåret 2018/2019

Kommun	
Förskola	

1.1.2 Mångfald (Normer och värden – LpFö 2.1)

1.1.2.1 Läsåret 2016/2017

Kommun	På flertalet av våra förskolor har antalet olika talade språk ökat och gjort att vi behövt tänka kring vårt arbetssätt. Det har varit en utmaning och en svårighet att övervinna och vi är på väg åt rätt håll. Vi har kunnat anställa pedagoger med samma modersmål som många av barnen och detta är en stor tillgång för alla barn och familjers trygghet inom våra förskolor. Mycket i det positiva grundas i barns inneboende nyfikenhet för varandra, deras vilja och drivkraft att kommunicera och pedagogernas medvetna synliggörande av olikheter. Uppstarten av läsåret 17/18 har synliggjort att området är något vi behöver arbeta aktivt med hela tiden för att inte falla tillbaka till oönskade beteenden och uttryck och att vi inte kan se det som avslutat.
Förskola	Videbacken har arbetat utifrån mottot ”Alla är vi lika, alla är vi olika”. Vi har alla olika egenskaper, förutsättningar och kompetenser som ger gruppen styrka. Lille skutt har i det stora hela arbetat mycket med bilder och därigenom öppnat upp för språkliga stunder och kommunikation om alla möjliga vardagliga ting och känslor. Det har varit mycket konflikter i gruppen om min och mitt och om saker. Alla är vi lika, alla är vi olika. Vi pedagoger har visat på att det är bra att vara olika och att vi kan olika saker. Vi har ingripit, när och om, vi ser negativa beteenden och stöttat barnen att säga eller göra förlåt. Vi har i möjligaste mån lyssna av och läst barnens kroppsspråk På Bamse accepterar och respekterar barnen varandra på ett fint sätt, det är mer öppenhet och accepterande av barnens olika egenskaper i grupperna. Barnen har hittat nya kompisar i barngruppen, de leker med varierande kompisar, de leker med alla kompisar oavsett kön och etnicitet. Barnens olika tider och att nya barn har tillkommit gör att nya kompisar möts vid olika dagar. Avdelningen Skalman ser mer öppenhet och accepterande av barnens olika egenskaper och

	förutsättningar i barngruppen. Grupperna känns tryggare. Barnen har hittat nya kompisar i andra barn. Maktkamperna kommer och går allteftersom nya barn tillkommer. Barnen har inte reagerat på vilka kulturer de tillhör utan mer hur individer uppför sig i gruppen.

1.1.2.2 Läsåret 2017/2018

Kommun	
Förskola	

1.1.2.3 Läsåret 2018/2019

Kommun	
Förskola	

1.1.3 Naturvetenskap och teknik (Utveckling och lärande – LpFö 2.2)

1.1.3.1 Läsåret 2016/2017

Kommun	Flertalet förskolor valde underområdet Djur och natur samt Hållbar utveckling och har därigenom sett en ökad kunskap hos barnen och pedagogerna kring närmiljön och de djur som lever där. Genom bland annat skräpplockardagar har alla fått en upplevelse av och större förståelse för allemansrätten och det gemensamma ansvaret vi har för vår miljö och varför det finns ett behov av återvinning och hushållande med våra gemensamma resurser (t ex vatten). Några förskolor har arbetat med Bygg och konstruktion vilket har gett barn och pedagoger ökade kunskaper kring bland annat hållfasthet och byggteknik. De har också fått en förståelse för behovet av ett ”byggspråk” där gemensamma begrepp och uttryck behövs för att kunna förklara t ex en ritning eller en konstruktion. Arbetet med naturvetenskap och teknik har gått hand i hand med skapande för att ge barnen fler möjligheter att utforska det valda området och har gett alla ökade kunskaper både inom skapande men också genom angränsande områden, t ex matematik, materialkunskap, språk, begreppsuppfattning och rumsuppfattning.
Förskola	Videbacken har under året lyckats fånga barnens intressen i de aktiviteter som erbjudits. Utforskande, nyfikenhet och lärande är ledord. På Lille Skutt har barnen utvecklats och visar nu stor nyfikenhet och intresse för vattenleken. Nu vill de vara delaktiga och vattenleken är något som intresserar alla barnen. De förändringar vi ser inom vattenleken är att till en början var det mer enskild lek och nu inkluderar de varandra. Vi har även arbetat med sand och ris. Bamse hade förväntningar att barnen skulle bli uppmärksamma och hitta lösningar på problem tillsammans istället för att fråga oss vuxna. Barnen använder materialet inom naturvetenskap tillsammans på ett utforskande och varierande sätt. Det nya materialet vi har köpt in har motsvarat våra förväntningar och gör att vi uppfyller vårt satta mål. I relation till skogen och NV har vi använt oss av lite olika tekniker och material i form av papper, färg, limpistol, limstift, bilder, avbildningar m.m. Om barnen be om hjälp uppmuntrar vi dem att prova själva eller att ta hjälp av en kompis.

	På Skalman har naturvetenskapen och tekniken tagit ett kliv framåt i och med nytt material. Det nya material vi köpt in till förskolan har motsvarat våra förväntningar för att uppfylla målet. Lekar kretsar kring djur, bygg, magnetism mm. Det märks att barnen är inskolade i ”Reggio-tänket” då de inte frågar pedagoger om hjälp utan löser mycket på egen hand eller i grupp. Vi ser att barnen stärks av att klara saker själva. Vi har blivit konsekventa som pedagoger att uppmuntra barnen till att prova själva eller fråga kompisar om hjälp när det behövs. Detta för att barnen ska kunna lära av varandra och problemlösa tillsammans.

1.1.3.2 Läsåret 2017/2018

Kommun	
Förskola	

1.1.3.3 Läsåret 2018/2019

Kommun	
Förskola	

1.1.4 Förskola och hem – (LpFö 2.4)

1.1.4.1 Läsåret 2016/2017

Infördes hösten 2017.

1.1.4.2 Läsåret 2017/2018

Kommun	
Förskola	

1.1.4.3 Läsåret 2018/2019

Kommun	
Förskola	

1.2 Analys och bedömning

1.2.1 Läsåret 2016/2017

Kommun	Överlag så har samtliga arbetslag blivit mer medvetna om hur vi skriver mål inom förskolans verksamhet. Även språkbruket kring detta har utvecklats. Däremot behöver vi sätta mer fokus på varför målet valdes och i vilket syfte samt att målen inte är pekpinna utan något som ger pedagogerna och verksamheten ett fokus/en inriktning. Projektstrukturen och, framförallt, utvärderingsstrukturen har gjort reflektionsarbetet lättare och tydligare vilket i sin tur underlättat utvärderingsarbetet. Många förskolor upplever fortfarande att mycket planeringstid försvinner och många arbetslag upplever sig oförberedda på de möten som ligger utanför arbetstid i barngrupp. Vi behöver bli tydligare med att hänvisa till det gemensamma kalendarier där hela läsårets planering finns och att det är upp till varje förskola att lägga scheman och planera arbetet utifrån dessa

	datum och tider. Att arbeta i mindre grupper upplever flertalet som en oerhört positiv erfarenhet som ger mer kvalitet till verksamheten. Vi fortsätter att driva denna linje för att fler ska få uppleva detta. Barnsyn och värdegrundsarbete spretar inom kommunen och det är något vi behöver fokusera på under arbetslagens och gemensamma diskussioner. Önskemål framkommer att få mer tid för föreläsningar och diskussioner. Detta tolkar vi som att pedagogerna ser en nytta av detta vilket är positivt och kommer arbeta för att ge mer tid, framförallt i upptakten av varje termin. Förhoppningen är att kunna erbjuda samtliga pedagoger tre heldagar med föreläsning, diskussioner och iordningsställande av de pedagogiska miljöerna. Vi behöver också tid för att komma till fördjupning inom de områden vi brottas med. Utemiljöerna ses fortfarande som ett problemområde och här behöver pedagogernas eget ansvar förtydligas. Allt för ofta ser vi från ledningsgruppen det vi benämner som ”pedagogklump” där det är otydligt vad pedagogerna gör vid utevistelse på gården, men de är sällan engagerade i det barnen engagerar sig i och står samlade i en ”klump”. Likaväl inställningen att alla barn är allas, vilket synliggörs extra vid gemensam utevistelse, där det också allt för ofta upplevs att pedagogerna bara ser till de barn som finns på egna avdelningen. Vårterminens arbete har varit påfrestande för alla förskolor där vikariebristen och bristen på utbildad personal har varit framträdande. Vi behöver bli bättre på att se vad som verkligen gjorts utifrån de förutsättningar som rått än att fokusera på allt som inte kunde göras enligt planeringen. Inskolningarna ses fortfarande på många håll som en separat verksamhet som inte är knuten till det vardagliga arbetet. Vi behöver förtydliga och sätta fokus på vad det är som inskolningen ska leda till, vad det är vi skolar in till.
Förskola	Sammantaget kan man på förskolan se att arbetet inom demokrati, mångfald och naturvetenskap-teknik skett mycket mer medvetet än vad som gjorts förr om åren. Med nytt material till förskolan ges en bra start till att utveckla ämnet vidare. Demokrati och värdegrund finns naturligtvis alltid med i vårt arbete dagligen. Varje avdelning gör gemensamma regler och personal diskuterar gemensamma regler för förskolans gemensamma utrymmen när tillfällen ges. Mångfald är ett mycket brett begrepp som mycket kan innefattas i. Möten med nya kulturer har varit en lärdom för både personal och barnen på förskolan. En öppenhet har vi belyst på hela förskolan och en förståelse till varför vi människor gör olika och reagerar olika i olika situationer. Vi tycker där att vi lyckats med vårt arbete eftersom barnen inte reagerar negativt på annat språk, hudfärg eller kultur. Istället visar de ett intresse av att få veta mer. Det barn reagerat på är om våra regler i grupperna brutits. I naturvetenskap och teknik har två av avdelningarnas projekt legat inom detta tema vilket gjort att mycket tid ägnats åt att uppfylla målet. Med nytt material till förskolan gavs en bra start till att utveckla ämnet vidare.

1.2.2 Läsåret 2017/2018

Kommun	
Förskola	

1.2.3 Läsåret 2018/2019

Kommun	

Förskola	

1.3 Identifierade utvecklingsbehov

1.3.1 Läsåret 2016/2017

Kommun	De övergripande utvecklingsbehoven vi kan se inom kommunens förskolor handlar framförallt om personalbehovet. Vi har brist på utbildade förskollärare och på 5 års sikt ser vi ett behov av ca 10 nyanställningar utifrån premissen att det ska vara 2 förskollärare på varje avdelning. I dagsläget är dock behovet ännu större på grund av de stora barnkullarna 2013 respektive 2015. Det är också en brist på vikarier, framförallt med pedagogisk utbildning men även på de utan utbildning. Ofta när en ny vikarie kommer så finns inte tiden för ordentlig introduktion och möjlighet att "gå bredvid" innan de behövs i verksamheterna. I dagsläget har vi ett behov av fler lokaler för att bedriva förskoleverksamhet för att kunna följa riktlinjerna kring barngruppers storlek, både de från Skolverket och de från Bildningsnämnden. Det behövs permanenta lösningar med lokaler som också kan användas av andra verksamhet när behovet ökar och sjunker. Vi ser ett fortbildningsbehov kring barn i behov av särskilt stöd och då framförallt gällande TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation). Även kring IT-frågor och kunna sprida kommunens egna goda exempel inom förskolans alla verksamheter ser vi behov av. Planering och iordningställande av pedagogiska miljöer är ytterligare ett utvecklingsbehov och hänger ihop med behovet av sammanhängande stängda upptaktsdagar i början av läsåret så att all pedagogisk personal har möjlighet att reflektera och diskutera kring sina miljöer och sedan förfinas dem för att passa den aktuella barngruppen. Likaså finns ett behov av tid för att diskutera organisation på varje förskola för att kunna ge barnen på förskolan ett ökat inflytande över sin dag och livssituation och ge pedagogerna en organisation och struktur de kan känna sig trygga och avslappnade med.
Förskola	Vi vill skapa en mer pedagogisk och bättre miljö i våra lokaler och då främst Torget. Vi anser att det är viktigt att vi pedagoger stöttar varandra och tar vara på varandras erfarenheter och förmågor. Materialet vill vi lyfta fram ytterligare och försöka ge barnen större förståelse kring varför vi måste vara rädda om det samt vart materialet bor och ska läggas tillbaka. Detta för att respektera både materialet och att det finns fler kompisar som vill använda materialet. Att barnen sorterar materialet i rätt lådor och att varje material får en tydlig plats där det ska vara. Förbereda oss ytterligare inför överflyttningar och barn som tillkommer. Hur ger vi dem bästa möjligheterna för att komma in i gruppen på ett bra sätt? Förbereda barnen en tid innan på hur vi ska göra för att det nya barnet ska känna sig välkommet. Hur ska vi göra? Vad ska vi säga? Hur ska vi vara mot den nya kompisen? Tillsammans hitta sätt att välkomna den nya kompis som samtliga barn är överens om. Ännu mer uppmärksamma olikheter nu när gruppen är mer trygg och dess individer. Punktmarkera de barn som fortfarande har problem med värdegrunden och visa att alla har samma rättighet till respekt. Stärka "vi-känslan" under gemensamma möten som tex morgonsamlingen. Att lyssna till varandra.

	Förbereda oss på barns frågor kring mångfald. Som pedagoger observera barnens sidor och synliggöra dem. Para ihop barn som inte skulle upptäckt varandras kompetenser annars. Tänka på placeringen av barn vid tex måltider. Jobba vidare med olika gruppkonstellationer för att barnen ska få bättre relationer med flera olika barn. Vi pratar vidare om våra olikheter och hur vi ska vara mot varandra. Vi går vidare med att försöka få barnen att lära känna samtliga kompisar bättre. Uppmuntra att leka med olika kompisar. Få barnen att se varandra och hitta olika lösningar tillsammans. Prata om hur vi ska vara mot varandra och vad som är rätt respektive fel vad gäller våra regler, både när det gäller material och kompisar. Skapa gemensamma regler för hur vi behandlar barn och material på vår avdelning och förskolan Se över vilka konflikter som sker i gruppen, vart och varför. Förbereda oss på frågor kring mångfald. Observera barnen vidare för att se vilka som behöver lära sig att samarbeta bättre tillsammans. Para ihop barn som kanske inte hade upptäckt varandras kompetenser annars. Se om det är några barn som inte möts under så många gånger under dagen. Hur många möten får barnen med de olika kompisarna? Utemiljön är något vi väldigt länge velat utveckla.

1.3.2 Läsåret 2017/2018

Kommun	
Förskola	

1.3.3 Läsåret 2018/2019

Kommun	
Förskola	

2. Bakgrund/Syfte/Nulägesanalys

2.1 Bakgrund

Utifrån tidigare utvärderingar, uppföljningar, samtal med pedagoger, diskussioner i ledningsgrupp samt Skolinspektionens rapport efter granskning har förskolans ledningsgrupp beslutat att de prioriterade utvecklingsområdena under åren 2016-2019 ska vara följande.

- Demokrati
- Mångfald
- Naturvetenskap och teknik

Utvecklingsområdet Demokrati valdes då barns inflytande och delaktighet är något vi observerat är ett svårt område för många pedagoger och vi behöver fortsatt fokus på det för att se till att barnen får ett reellt inflytande på förskolorna. Till detta läggs Skolinspektionens kritik kring arbetet mot kränkande behandlingar som även det faller inom detta utvecklingsområde.

Utvecklingsområdet Mångfald valdes då vi observerat att många pedagoger har svårt med normkritik och genusarbete i verksamheterna. Till detta läggs Skolinspektionens kritik kring arbetet med modersmål som även det faller inom detta utvecklingsområde.

Utvecklingsområdet Naturvetenskap och teknik valdes då många pedagoger återkommer till behovet av vidare kunskaper inom detta område vid utvärderingarna.

Under tre gemensamma träffar vårterminen 2016 har varje utvecklingsområde brutits ner till fyra begrepp där varje förskola får välja ett begrepp per utvecklingsområde att fördjupa sig i. Under läsåret 2016/2017 kommer samtliga förskolor att arbeta med begreppet Värdegrund under utvecklingsområdet Demokrati samt begreppet Modersmål under utvecklingsområdet Mångfald. Detta på grund av den kritik som riktats mot verksamheten av Skolinspektionen. Från och med läsåret 2017/2018 får förskolorna välja bland de begrepp som tagits fram och kan då fortsätta med samma begrepp och fördjupa sig ytterligare eller byta till något av de övriga tre. Begreppen under utvecklingsområdet Demokrati är Värdegrund, Inflytande, Ansvar och Delaktighet. Under utvecklingsområdet Mångfald är det Modersmål och kultur, Estetik, Anknnytning och Genus. Under utvecklingsområdet Naturvetenskap och teknik är det Hållbar utveckling, Djur och natur, Bygg och konstruktion och IKT och vardagsteknik.

2.2 Syfte

Syftet med de tre utvecklingsområdena är att samtliga pedagoger ska få möjlighet att diskutera, definiera och fördjupa sin förståelse och kunskap kring dessa utvecklingsområden utifrån de behov som finns på den förskola de arbetar. Det ska även finnas möjligheter att diskutera utvecklingsområdena kommunövergripande utifrån kommunens styrkor, svagheter och behov samt utbyta framgångsfaktorer mellan förskolorna.

Allt arbete med utvecklingsområdena och alla diskussioner som förs ska utgå från barnens behov och hur det kan bidra till en bättre lärande vardag för dem.

2.3 Nulägesanalys

Nulägesanalysen beskriver utgångsläget vid starten av verksamhetsplanen augusti 2016.

2.3.1 Demokrati Augusti 2016

Kommun	Barns inflytande i förskolan har under 2013-2016 varit ett av de prioriterade utvecklingsområdena. Utifrån de utvärderingar och observationer av verksamheterna som gjorts ser vi att detta är något vi behöver arbeta vidare med. Det upplevs som ett svårt område att konkretisera och se till att barnen kan få ett reellt inflytande på verksamhetens innehåll. Vi vidgar begreppet från inflytande till demokrati för att kunna täcka in ett bredare spektra av frågor som kan diskuteras och fördjupas. Skolinspektionen kom våren 2016 med kritik att det fanns brister i arbetet mot kränkande behandlingar inom förskolan och det är därför vi under det kommande läsåret kommer att fokusera på begreppet Värdegrund. Under de gemensamma träffarna våren 2016 bröt pedagogerna ner området till följande fyra begrepp: - Värdegrund- Inflytande- Ansvar- Delaktighet
Förskola	Värdegrunden finns med i förskolans dagliga arbete och diskuteras varje gång ett tillfälle ges. Alla människors lika värde, rättigheter och skyldigheter synliggörs för barnen i relation till deras ålder. Genom bilder i verksamheten kan personal bildligt relatera barns handlande till de regler vi bestämt ska gälla på respektive avdelning. Vi diskuterar handling respektive konsekvens.
Avdelning	Avdelningarna har på olika sätt arbetat med att få barnen med delaktiga i verksamheten. Det som påverkar verksamheten mest är arbetssättet enligt Reggio Emilia där arbetet med barnen utgår från barnens intresse. Verksamheten planeras utifrån barnen. Barn ges även tillfälle att välja mellan olika aktiviteter och miljön vi utformar främjar dessa val. Delaktigheten för barnen att påverka sin vistelse på förskolan ökar därmed. Detta arbete kommer med tiden att utvecklas än mer. Med delaktighet och inflytande följer ansvar. Ansvar gentemot andra människors välbefinnande och den miljö vi tillhandahåller. Detta ansvar har vi synliggjort genom att barnen skrivit egna regler de vill ska gälla på respektive avdelning. De har även gjort illustrationer till dessa.

2.3.2 Mångfald – Augusti 2016

Kommun	Under 2013-2016 har Barn i behov av särskilt stöd och modersmålsstöd varit ett av de prioriterade utvecklingsområdena. Vi har nått långt i arbetet med barn i behov av särskilt stöd men det saknas fortfarande mycket i arbetet kring barn i behov av modersmålsstöd. Även här vidgar vi begreppet till mångfald för att täcka in ett bredare spektra av frågor som kan diskuteras och fördjupas. Som övriga Sverige så har även Emmaboda ett större flyktingmottagande än tidigare och detta ställer högre krav på, bland annat, förskolan i arbetet med barn med annat modersmål. Vi har även noterat att attityderna kring arbetet med normkritik och genus i verksamheterna behöver förändras för att vara mer inkluderande för alla inom verksamheterna. Skolinspektionen kom våren 2016 med kritik att det fanns brister i arbetet med modersmåls-

	stöd inom förskolan och det är därför vi under det kommande läsåret kommer att fokusera på begreppet Modersmål och kultur. En handlingsplan kring arbetet med modersmålsstöd upprättades januari 2016 (bilaga 1 och 2). Under de gemensamma träffarna våren 2016 bröt pedagogerna ner området till följande fyra begrepp: - Modersmål och kultur - Estetik - Anknytning - Genus
Förskola	Barn med annat modersmål har under året fortsatt att öka på förskolan. Detta har ställt personal inför nya utmaningar. Det är svårt att informera på främmande språk om förskolans verksamhet, samt de förväntningar förskolan har på föräldrar. Likaså har föräldrar svårt att göra sig förstådda vid information kring barnet. En del inskolningar har fått ta längre tid för att barnen ska känna sig trygga och för att vi inte haft tillräckligt med personal. Tolkhjälp har försvårats då den inte funnits tillgänglig när vi behövt den. På förskolan har vi under senare våren fått ett inskolningshäfte på arabiska som underlättat informationsöverföring från oss. Vi har även sagor via QR-kod samt använt oss en del av IKT på annat språk. Det material vi köpt in till lek och utforskande har tillgodosett de intressen vi sett hos barnen och underlättat en integration i barngruppen. Det har varit svårt att lyfta t.ex. högtider från andra länder, då föräldrar vill att barnen ska lära sig den svenska kulturen istället. Vi har använt oss mycket av bilder samt kroppsspråk för att föra en kommunikation med barnen. Specialpedagog har anlåtats för att ytterligare tyda barns kroppsspråk och ge tips till personal i bemötande.
Avdelning	Lille Skutt med de mindre barnen har genom närhet och trygghet inskolat barn från andra kulturer. Det är dock inte lätt för barn från andra kulturer att lämnas till en verksamhet så främmande mot deras egen vardag. Mer arbete har krävts från all personal på alla avdelningar kring dessa barn. De har dock funnit sina platser i barngrupperna och det fungerar i stort bra. På Bamse har barn från andra kulturer nått trygghet fortare. Ett medvetet arbete med barns olikheter i gruppen har genomförts. Tolk har använts mellan personal och vårdnadshavare. På Skalman har det varit ett tuffare år med barns olikheter då dessa skapat konflikter mellan barnen. Värdegrundsarbetet har fått stor plats i gemensamma samlingar samt i leksituationer. Materialet ”Snick och Snack” har funnits med oss hela året. Språkliga hinder har försvårat barns integrering i gruppen.

2.3.3 Naturvetenskap och teknik – Augusti 2016

Kommun	I varje utvärdering från 2013 och framåt har ett flertal arbetslag nämnt att de saknar kunskap och/eller utbildning i området naturvetenskap och teknik. Under de åren har vi haft vissa fortbildningar inom dessa områden men inget kontinuerligt arbete och det råder fortsatt stor osäkerhet på arbetet inom detta. I kommunen finns IKT-pedagog, förskollärare som gått förskolelyftet med inriktning mot naturvetenskap och teknik samt att vi ingår i SKLs matematiksatsning.

	Under de gemensamma träffarna våren 2016 bröt pedagogerna ner området till följande fyra begrepp: - Hållbar utveckling - Djur och natur - Bygg och konstruktion - IKT och vardagsteknik
Förskola	För att främja en hållbar utveckling sopsorterar förskolan och barnen görs medvetna om hur vi människor påverkar miljö och vårt djurliv. Djur och natur är något som ligger barnen varmt om hjärtat och har ingått i de projekt avdelningarna haft detta år. IKT har använts flitigt då det nu finns tillgängligare i verksamheten. Varje avdelning har egen kamera samt I-pad och projektorer är installerade i de rum barnen befinner sig mest i. Internet har blivit ett bra läromedel i våra projekt. Bygg och konstruktion främjas av vår miljö genom att olika material finns tillgängligt. Att kombinera olika material har även intresserat barnen.
Avdelning	Lille skutt uppmanar barnen att slänga sina sopor och göra barn medvetna om olika material och sortering. De har arbetat kring djur, både tamdjur och vilda djur. Olika material inom bygg och konstruktion har använts liksom mycket skapande. I-pad har varit ett stort inslag i verksamheten då barnen älskat sånger, dans och små filmer. Inspiration och upplevelser i form av miljöer visade med projektor på väggen har varit uppskattade då barnen kan "delta" i det som visas. På Bamse och Skalman genomfördes en skräpplockardag då barnen var i samhället och letade skräp. Detta sorterades sedan i rätt kärl och vi pratade om vad som händer när saker slängs i naturen. Skalman som haft havet som projekt kopplade till detta. Djur och natur har funnits som projekt på båda dessa avdelningar. Bamse har haft "Nyfiken på djur" och Skalman "I havet". Barnen har stora förkunskaper som fördjupats under året. Bygg och konstruktion är uppskattat av barnen även på dessa avdelningar. Magnetism har blivit ett nytt konstruktions-sätt då vi köpt in ett sådant material. Även byggklossar är uppskattat i alla dess former. Vi har sett att barnen även i byggen kopplar till projektet. IKT har även här använts för att fördjupa arbetet kring projektet och har också blivit ett bra sätt att kunna synliggöra svar på barns frågor. Vi har även använt IKT som en bit i vårt arbete kring olika kulturer och främmande språk.

2.3.4 Förskola och hem – August 2017

Kommun	
Förskola	Nuläget är att vi har en, som förskolan bedömer det, bra relation till föräldrar med barn i verksamheten. Vi poängterar hur viktigt det är med tambursamtal vid hämtning och lämning för att överlämna och inhämta information. Vi har regelbundna månadsbrev, informationstavlor på alla avdelningar, lämnar ut enkäter, genomför föräldramöten (på svenska och arabiska) samt att vi eftersträvar en god relation till vårdnadshavare. Detta arbete kan givetvis utvecklas och detta är vårt mål inför året.
Avdelning	LILLE SKUTT Vi försöker ha så god kontakt som möjligt med föräldrar och lägger extra vikt vid nyinskolningar. Visar på hur viktig kontakten är mellan förskola och hem. Ett föräldramöte med tolk

på arabiska är planerat till 4/10. Veckobrev.

Vi har ny whiteboardtavla som gör information mer överskådligt.

Inför revidering av likabehandlingsplan har enkät skickats hem.

BAMSE, BRUMMELISA

Whiteboard i hallen, tambursamtal, veckobrev.

SKALMAN

Information finns i tamburen och den dagliga tamburkontakten vid lämning och hämtning.

3. Mål att sträva efter

3.1 Demokrati

Styrdokument	<u>LpFö98/10:</u> Förskolan vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. En viktig uppgift för förskolan är att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen. Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras i verksamheten. Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder. Att hävda grundläggande värden kräver att värderingar tydliggörs i den dagliga verksamheten. Verksamheten ska bedrivas i demokratiska former och därigenom lägga grunden till ett växande ansvar och intresse hos barnen för att de på sikt aktivt ska delta i samhällslivet. Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar • öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,• förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,• sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,• utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler,• utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation,• utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö, och• utvecklar sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande. <u>Barnkonventionen:</u> Artikel 12 Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Artikel 13 Barnet skall ha rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att oberoende av territori-

	ella gränser söka, motta och sprida information och tankar av alla slag, i tal, skrift eller tryck, i konstnärlig form eller genom annat uttrycksmedel som barnet väljer. Artikel 14 Konventionsstaterna skall respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.
Kommun	Under de gemensamma träffarna våren 2016 bröt pedagogerna ner området till följande fyra begrepp: - Värdegrund - Inflytande - Ansvar - Delaktighet

3.1.1 Läsåret 2016/2017

Förskola	Förskolans definition av Värdegrund Barns inflytande – att alla får höra och synas, trygghet – att alla ska känna sig sedda och respekterade i verksamheten, respekt och förhållningsätt - hur vi är mot varandra, lyssna, hur vi bemöter varandra, att vi hjälper varandra. Lära barnen lösa konflikter, känna ansvar för medmänniskor och ur ett samhälleligt perspektiv. Att alla ska komma till tals och bli tillgodosedda. Arbetet är processinriktat och inte resultatnriktat, att det är vägen dit som är det viktigaste och inte resultatet. Anpassade förväntningar och utmaningar, att få utvecklas som den man är utan att jämföras med andra. Pedagogers bemötande gentemot barn, barn/barn samt gentemot övriga i förskolans verksamhet. Stärka barnens självkänsla och jaget för att hjälpa dem att ta egna beslut. Värdegrund är även normer/värden, vad som är rätt eller fel. Genus/kön, alla likas värde. Demokrati, se samtliga individer och att alla får samma möjligheter. Så arbetar Videbacken med begreppet Värdegrund Miljön och vilka olika stationer som erbjuds där barnen kan mötas och dela kunskaper/erfarenheter med varandra. Förskolans gemensamma policy/regler, att det finns kontinuitet i pedagogernas svar gentemot barnen. Processen kommer att synliggöras på reflektionsväggen där dokumentation från projektet sätts upp allt eftersom. Det blir tydligt för barnen och de kan lätt gå tillbaka till att se vad vi har gjort. Processen som är i centrum och inte det slutgiltiga resultatet. Barns inflytande synliggörs då de får göra val i aktiviteter, när vi tar vara på deras intressen. Även i miljön blir barns inflytande framträdande då vi bland annat har låga bord och stolar på barnens nivå. Barnen får vara delaktiga i vardagliga aktiviteter som att dela frukt, duka och diverse andra saker. Syfte: Respekt för material och människor på förskolan. Mål: Att få barnen att inse att de är en del i ett större sammanhang. Hur: Visa på konsekvenserna om man inte behandlar material och människor väl.
Avdelning	LILLE SKUTT Mål: varje barn utvecklar sin förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation, sin vilja att hjälpa andra samt omsorgen om sin närmiljö.

Hur

- När barnen är med och tröstar om de gör en kompis ledsen
- När barnen vet vart leksakerna ska vara när de inte används

BAMSE

Värdegrund: Respekt för material och människor

Mål: Varje barn utvecklar sin förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation, sin vilja att hjälpa andra samt omsorgen om sin närmiljö.

Hur:

- Målet nås genom att de inte kastar sakerna, plockar i ordning sakerna på sin plats.
- Städa efter sig när man lekt färdigt med en sak. Inte förstöra leksaker eller varandras saker.
- Inte säga fula eller dumma saker till varandra. Kunna hjälpa varandra utan pedagogens påverkan ex knäppa kompisens jacka. Inte bruka våld mot varann. Att kunna leka med alla kompisar Uppmuntra att bjuda in andra kompisar i leken
- Lyssna både på pedagoger och barn
- Vara rädda om förskolans material både ute och inne.

SKALMAN

Mål: Varje barn utvecklar sin förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation, sin vilja att hjälpa andra samt omsorgen om sin närmiljö.

Hur:

- När barnen lyssnar på varandra samt på oss pedagoger.
- När barnen är rädda om förskolans material och inte kastar material eller förstör något – varken saker som tillhör förskolan eller andra barn.
- När barnen lägger tillbaka leksakerna där de hämtade dem innan de börjar en ny aktivitet.
- När barnen visar empati för sina medmänniskor t.ex. hjälper sina kompisar i olika situationer eller ber om ursäkt.

3.1.2 Läsåret 2017/2018

Förskola	INFLYTANDE-DELAKTIGHET
Avdelning	LILLE SKUTT <i>Mål:</i> Att barnen väljer aktivitet utifrån sitt personliga intresse. <i>När målet är nått:</i> Behöver barnen ingen vuxen för att välja aktivitet. <i>Vilka begreppsdefinitioner i målet:</i> Med aktivitet menar vi till exempel måla, pussla, leka med djur osv. Med personliga intresse menar vi vad de själva vill och inte går utifrån vad kompisarna vill. Ett resultat syns när vi vuxna kan sitta kvar i varsitt rum med barnen förflyttas mellan olika aktiviteter.

BAMSE/BRUMMELISA

SKALMAN

Mål: ”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö” (Lpfö 98 rev. 2016)

Målet är uppnått när:

- När barnen ser att det finns saker att hjälpa till att städa undan, fast att de inte använt dem.
- Lägga tillbaks saker på rätt plats.
- Lägga tillbaks saker de leker med innan de byter aktivitet.

Begreppsdefinitioner:

Sina egna handlingar – man blir medveten om konsekvenserna av rätt och fel, säga förlåt.

Förskolans miljö – är rädda om leksaker och material som finns på förskolan, både inomhus och utomhus.

Ett resultat syns när barnen lägger tillbaks sakerna på sin plats, oavsett om man lekt med dem eller ej. Alla hjälps åt att städa innan vi lämnar lokalen för t.ex. att hinna först ut vid utevistelse. Samt lägger tillbaks saker på sin plats innan man byter till nästa aktivitet. Barnen städar på egen hand utan att pedagogerna behöver plocka iordning det sista som lämnats kvar.

3.1.3 Läsåret 2018/2019

Förskola	
Avdelning	

3.2 Mångfald

Styrdokument	<u>LpFö98/16:</u> Förskolan ska ta till vara och utveckla barnens förmåga till ansvarskänsla och social handlingsberedskap, så att solidaritet och tolerans tidigt grundläggs. Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten ska präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Verksamheten ska syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Barns behov av att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor med andra ska stödjas. Den växande rörligheten över nationsgränserna skapar en kulturell mångfald i förskolan, som ger barnen möjligheter att grundlägga respekt och aktning för varje människa oavsett bakgrund. Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Varje barn ska ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna. Delaktighet och tilltro till den egna förmågan ska på så vis grundläggas och växa. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna lämna sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Alla som verkar i förskolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dessa värden. Vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller. Skollagen föreskriver att utbildningen i förskolan ska, varhelst den anordnas, vara likvärdig. Normerna för likvärdigheten anges av de nationella målen, och förskolan ska arbeta för att nå dessa mål. Omsorg om det enskilda barnets välbefinnande, trygghet, utveckling och lärande ska prägla arbetet i förskolan. Hänsyn ska tas till barnens olika förutsättningar och behov. Detta innebär att verksamheten inte kan utformas på samma sätt överallt och att förskolans resurser därför inte ska fördelas lika. Förskolan ska ta hänsyn till att barn lever i olika livsmiljöer och att barn med de egna erfarenheterna som grund söker förstå och skapa sammanhang och mening. De vuxna ska ge barnen stöd i att utveckla tillit och självförtroende. Barnens nyfikenhet, företagsamhet och intressen ska uppmuntras och deras vilja och lust att lära ska stimuleras. I förskolans uppdrag ingår att såväl utveckla barns förmågor och barns eget kulturskapande som att överföra ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa. Det svenska samhällets internationalisering ställer höga krav på människors förmåga att leva med och förstå de värden som ligger i en kulturell mångfald. Förskolan är en social och kulturell mötesplats som kan stärka denna förmåga och förbereda barnen för ett liv i ett alltmer

	internationaliserat samhälle. Medvetenhet om det egna kulturarvet och delaktighet i andras kultur ska bidra till att barnen utvecklar sin förmåga att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Förskolan kan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet. Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar • förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, och • respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö. • utvecklar sin identitet och känner trygghet i den, • utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga, • känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer, <u>Barnkonventionen:</u> Artikel 2 Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt. Artikel 8 Konventionsstaterna åtar sig att respektera barnets rätt att behålla sin identitet, innefattande medborgarskap, namn och släktförhållanden såsom dessa erkänns i lag, utan olagligt ingripande. Artikel 30 I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller personer som tillhör en urbefolkning skall ett barn som tillhör en sådan minoritet eller urbefolkning inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.
Kommun	Under de gemensamma träffarna våren 2016 bröt pedagogerna ner området till följande fyra begrepp: - Modersmål och kultur - Estetik - Anknytning - Genus

3.2.1 Läsåret 2016/2017

Förskola	Förskolans definition av Modersmål och kultur Könsroller (kvinnans roll), bemötande människor emellan, hudfärger, mat, natur och djurliv, olikheter, klimat och kläder, respekt för andra människor Så arbetar Videbacken med begreppet Modersmål och kultur Rörelse/sånger/musik från andra länder. Erbjuda olika uttrycksformer med bilder och tecken

	för att förtydliga. Ha bildschema hur dagen på förskolan ser ut och vad som händer. Flaggor. Olikheter är bra, vi synliggör olikheter och uppmuntrar det i vardagliga samtal och situationer. Att vi uppmärksammar traditioner (svenska och utländska) och söker efter information om dessa tillsammans med barnen. Vi håller även vid de vanligaste av våra traditioner. Syfte: Olikheter synliggörs och uppmuntras. Mål: Varje barn ska bli respekterat för den det är. Hur: Närvarande pedagoger. Vuxna som föregår med gott exempel. Visa att alla är olika och har olika förmågor. ”Alla är vi lika, alla är vi olika”.
Avdelning	LILLE SKUTT Mål: Förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Hur: När barnen leker med alla oavsett kön och etnisk bakgrund. Barnen slutar att putta varandra BAMSE Mål: Varje barn utvecklar sin förståelse för alla människors lika värde oberoende av social bakgrund, kön, etnisk tillhörighet eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning Hur: Målet har nåtts när barnen leker med alla kompisar oavsett etnicitet och kön osv. När de visar nyfikenhet för andra språk och kulturer, ex frågar om andra språk eller länder. Ingen kränkning får ske oavsett plats eller miljö. Kunna ha en öppen dialog om att alla är vi lika och alla är vi olika och lika värda SKALMAN Mål: Varje barn utvecklar sin förståelse för alla människors lika värde oberoende av social bakgrund, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Hur: • När barnen blir medvetna om att alla har olika bakgrunder, ekonomiska tillgångar, kön, etnisk tillhörighet eller sexuell läggning. • När barnen blir medvetna om att alla är lika mycket värda oavsett ursprung och man kan ha en dialog kring det. • När barnen leker med alla oavsett ursprung, etnicitet eller kön. • När barnen visar nyfikenhet för olika språk och kulturer. • När ingen kränkning sker oavsett plats eller miljö, varken mot barn eller pedagoger. När barnen visar medvetenhet om att alla är lika – alla är vi olika.

3.2.2 Läsåret 2017/2018

Förskola	MÅNGFALD - GENUS

Avdelning	LILLE SKUTT <i>Mål:</i> Handlande utifrån att alla människor har lika värde. <i>När målet är nått:</i> När man inte tar det någon annan har. <i>Vilka begreppsdefinitioner i målet:</i> Handlande = vad barnen gör mot varandra. Lika värde = oavsett social bakgrund, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Ett resultat syns när personalen inte behöver ingripa lika ofta i konfliktsituationer. BAMSE/BRUMMELISA SKALMAN Mål: ”Förskolan ska efter att varje barn utvecklar förståelse för alla människors lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning” (Lpfö 98 rev. 2016) Målet är uppnått när: • När alla barn får vara med i leken. • Barnen respekterar och lyssna på varandras åsikter. • Alla vågar säga sin åsikt i gruppen t.ex. i samlingen. Begreppsdefinitioner: Lika värde - oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning Ett resultat syns när barnen accepterar att alla är olika och ser varandra som en tillgång och kan fråga varandra om t.ex. hjälp med olika saker eller om olika kulturer. Alla är vi olika, alla är vi lika.

3.2.3 Läsåret 2018/2019

Förskola	
Avdelning	

3.3 Naturvetenskap och teknik

Styrdokument	<u>LpFö98/16:</u> Att skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom bild, sång och musik, drama, rytmik, dans och rörelse liksom med hjälp av tal-och skriftspråk utgör både innehåll och metod i förskolans strävan att främja barns utveckling och lärande. Detta inbegriper också att forma, konstruera och nyttja material och teknik. Multimedia och informationsteknik kan i förskolan användas såväl i skapande processer som i tillämpning. Förskolan ska lägga stor vikt vid miljö-och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro ska präglä förskolans verksamhet. Förskolan ska medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sin delaktighet i naturens kretslopp. Verksamheten ska hjälpa barnen att förstå hur vardagsliv och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö både i nutid och i framtid. Förskolan ska sträva efter att varje barn • utvecklar sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring,• utvecklar sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,• utvecklar sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,• utvecklar sin matematiska förmåga att föra och följa resonemang,• utvecklar intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,• utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,• utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap,• utvecklar sin förmåga att urskilja teknik i vardagen och utforska hur enkel teknik fungerar,• utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap,
Kommun	Under de gemensamma träffarna våren 2016 bröt pedagogerna ner området till följande fyra begrepp: - Hållbar utveckling- Djur och natur- Bygg och konstruktion- IKT och vardagsteknik

3.3.1 Läsåret 2016/2017

Förskola	Definition av valt begrepp "djur och natur": Växter och djur, kretslopp, odla, årstidsväxlingar, vatten. Svenska djur och utländska djur. Olika miljöer för olika djur.

	Så arbetar Videbacken med sitt valda begrepp Vi var föregående vår på utflykt till en bondgård där barnen fick bekanta sig med och närma sig olika sorters djur. Vi går till skogen och bekantar oss med olika miljöer i vår omgivning. Använda IKT för att forska kring ämnet djur och natur. Använda lappar på förskolan för att upptäcka smådjur. Prata om hur man betar sig i naturen samt tar hand om den. Inreda miljöer där dessa begrepp finns i vardagen för diskussion och experimenterande. Syfte: Att våga utmanas och utforska.
Avdelning	LILLE SKUTT Mål: Varje barn får möjlighet att utveckla sin förmåga att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andra problemställningar samt sin förmåga att urskilja utforska, dokumentera, ställa frågor och samtala om naturvetenskap. Hur • När material finns tillgängligt för barnen • När barnen får möjlighet att gå till skogen och att utforska närmiljön • När barnen känner till de vanliga bondgårdsdjuren BAMSE Mål: Varje barn får möjlighet att utveckla sin förmåga att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andra problemställningar samt sin förmåga att urskilja utforska, dokumentera, ställa frågor och samtala om naturvetenskap. Hur: Målet har uppnåtts när barnen vågar prova nya saker och lösningar, samtalar kring olika lösningar samt samarbetar kring dessa. När de visar intresse för skogen och djur och natur. När de känner till namn på de vanligaste djuren samt läte. När barnen kan benämna och förstå vädret (kretsloppet). SKALMAN Mål: Varje barn får möjlighet att utveckla sin förmåga att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andra problemställningar samt sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor och samtala om naturvetenskap. Hur: • När barnen visar respekt för närmiljön t.ex. inte kasta skräp runt sig och inte förstöra i naturen. • När barnen visar intresse för naturens tillgångar och vet vad man kan använda t.ex. träd eller vatten till. • När barnen visar intresse för djur i naturen och vet fakta om de djuren de intresserar sig för. • När barnen kan benämna och är medvetna om vädrets kretslopp. • När barnen själva provar olika material, utforskar och själva provar olika lösningar. När barnen själva frågar om fakta för att få utmaning eller frågar varandra.

3.3.2 Läsåret 2017/2018

Förskola	
Avdelning	LILLE SKUTT <i>Mål:</i> Varje barn får möjlighet att reflektera, urskilja olikheter, utforska, dokumentera, väcka frågor och samtala om naturvetenskap på barnens nivå. <i>När målet är nått:</i> När barnen känner till de vanligaste djuren på bondgården (gris, ko, häst osv). <i>Vilka begreppsdefinitioner i målet:</i> Barnens nivå = utvecklingsnivå. Ett resultat syns när barnen själva namnger vanligaste djuren och använder namnen i leken. Barnen skiljer på djurens namn och läten. BAMSE/BRUMMELISA SKALMAN Mål: ”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen” (Lpfö 98 rev. 2016) Målet är uppnått när: • Barnen har en inblick i hur omvärlden fungerar och ser ut t.ex. naturfenomen, väder, vilka djur som lever vart i världen och varför.• Barnen vet enkla fakta om växter och djur som intresserar dem t.ex. vad växter heter, vad djur/småkryp heter, fakta om urtidsdjur eller annat som intresserar dem.• Barnen är delaktiga i olika experiment. Begreppsdefinitioner: Naturvetenskap och samband i naturen – hur djur och växter hänger ihop och påverkar varandra. Kunnande – vad barnen kan och får lära sig om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen. Ett resultat syns när barnen delar med sig om sina kunskaper kring området till andra barn och/eller vuxna.

3.3.3 Läsåret 2018/2019

Förskola	
Avdelning	

3.4 Förskola och hem

Styrdokument	<u>LpFö98/16:</u> Förskolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran, utveckling och växande. Förskolans uppgift innebär att i samarbete med föräldrarna verka för att varje barn får möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Personalens förmåga att förstå och samspela med barnet och få föräldrarnas förtroende är viktig, så att vistelsen i förskolan blir ett positivt stöd för barn med svårigheter. Alla barn ska få erfara den tillfredsställelse det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att få uppleva sig vara en tillgång i gruppen. Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolans arbete med barnen ska därför ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjligheter till inflytande.
Kommun	Under upptakten i augusti 2017 var detta ett av områdena som skulle diskuteras på varje förskola och varje avdelning.

3.4.1 Läsåret 2016/2017

Infördes höstterminen 2017.

3.4.2 Läsåret 2017/2018

Förskola	Vi utformar arbetet med förskola/hem genom månadsbrev, tamburkontakt och information som sitter uppe vid entrén. Vårt mål är att alla föräldrar känner sig delaktiga i verksamheten och vågar påverka den. Att de tar till sig den information vi ger samt är intresserade av vår verksamhet. Att bemöta föräldrar med annat språk är mycket centralt i förskola/hem-arbetet för oss just nu. Vi kommer därför genomföra ett föräldramöte på arabiska i oktober. Detta för att ge möjlighet till förståelse för varandra och diskutera förväntningar på varandra.
Avdelning	LILLE SKUTT <i>Mål:</i> Förskolan ska ge förutsättningar för att föräldrarna ska känna sig delaktiga i verksamheten. <i>När målet är nått:</i> När vårdnadshavare visar ett intresse för vår verksamhet och vi har hittat nya vägar att nå vårdnadshavare, när föräldrar oavsett språk förstår vår verksamhet, våra förväntningar på dem och deras förväntningar på oss personal. <i>Vilka begreppsdefinitioner i målet:</i> Delaktighet i verksamheten = man är intresserad, frågar om barnets dag, tittar på dokumentationer, ger egna förslag till förändringar, känner sig trygg att prata med personalen kring barnet. BAMSE/BRUMMELISA <i>Mål:</i> Att alla barn och föräldrar känner sig välkomna till vår förskola. Vi vill skapa ett förtro-

ende så att föräldrarna känner att de kan ta upp vad som helst med oss som handlar om deras barn. Vi vill synliggöra för föräldrarna vilka olika projekt som vi arbetar med, genom dokumentation.

Målet är uppnått: När föräldrarna känner tillit till oss personal. När föräldrarna intresserar sig för verksamheten och vågar komma med förslag på hur den kan gå framåt.

SKALMAN

Mål: ”Förskolan ska sträva efter att ge föräldrarna möjligheter till delaktighet i verksamheten och utöva inflytande över hur målen konkretiseras i den pedagogiska planeringen” (Lpfö98 rev. 2016)

Målet är uppnått när:

- Föräldrarna visar intresse för verksamheten genom att de frågar om vad vi har gjort under dagen, tittar på bilder i verksamheten och att de låter barnen berätta om sin dag.
- Föräldrarna involveras i verksamheten t.ex. att deras förslag/idéer tas tillvara av pedagogerna.
- Föräldrarna visar tillit till pedagogerna och upplever att de genom dialog kan ge förslag om förändringar i t.ex. verksamheten eller miljön.

Begreppsdefinitioner:

Delaktighet och inflytande – föräldrarna har möjlighet att vara med och påverka verksamheten.

Konkretiseras – från skrivet ord till hur man praktiskt genomför det.

Ett resultat syns när föräldrarna känner tillit för pedagogerna och vågar prata med dem om sitt barn eller ett problem. Samt när föräldrarna frågar saker om verksamheten/sitt barn, ger förslag och idéer på förändringar i verksamheten och tittar på dokumentationer som gjorts

3.4.3 Läsåret 2018/2019

Förskola	
Avdelning	

4. Innehåll – processen

Kommun	Under gemensamma träffar våren 2016 för samtliga pedagoger bryts de tre utvecklingsområdena ner till fyra begrepp vardera. Samordnare tillsammans med pedagogisk utvecklingsledare sammanställer avdelningarnas uppföljningar och utvärderingar till en resultatrapport som lämnas till förvaltningen.
Förskola	Varje förskola, tillsammans med någon ur ledningsgruppen vid behov, väljer varje år ett av dessa begrepp att fördjupa sig i och definiera vad det betyder för dem på förskolan och sätter upp gemensamma mål för hur de ska fördjupa arbetet med detta begrepp. För läsåret 2016/2017 är det beslutat att samtliga förskolor ska arbeta med begreppen Värdegrund (utvecklingsområde Demokrati) samt Modersmål och kultur (utvecklingsområde Mångfald).
Avdelning	Utifrån förskolans definition och de uppsatta målen tar varje avdelning fram konkreta delmål för att arbeta mot de gemensamma målen. Dessa delmål följs upp och utvärderas enligt punkt 6 nedan.

5. Organisation

Kommun	Samtliga pedagoger kommer att tillhöra någon nätverksgrupp som, utifrån ett givet tema, samlas två gånger per termin för att diskutera de pedagogiska utmaningarna som finns kring området utifrån de dokumentationer som varje pedagog har med sig. Ateljépedagog och IKT-pedagog kommer att ha workshops med samtliga pedagoger under läsåret för att förstärka/utmana/utöka den kunskap som redan finns. Pedagogisk utvecklingsledare/pedagogista, pedagogisk handledare och specialpedagog finns som stöd för arbetslagens reflektion samt stöd i barngrupp genom deltagande/observation för att kunna se och utmana rådande strukturer. Ledningsgrupp i samråd med PUG tillför fortbildning i form av relevanta föreläsningar fortlöpande under läsåret.
Förskola	Vi har reflektion 1 gång per vecka och regelbundna möten med biträdande förskolechef. Vi kommer så långt som möjligt dela oss i tre avdelningar, men vi räcker inte fysiskt till med den bemanning förskolan ha för att alltid dela oss i tre avdelningar. Vi har under hösten 2016 arbetat mycket med vår organisation eftersom vi hade personalbrist samt ett stort antal vikarier vilket försvårade vår verksamhet. Utifrån de förutsättningar vi har, har en fullständigt ny organisationsmodell utarbetats och följs i möjligaste mån. En bra och fungerande kommunikation mellan pedagoger är ett måste, bland annat med hjälp av en gemensam bok där vi skriver information, dagliga morgonmöten samt en planeringstavl. Kommunikation och informationsbyte måste fungera även om personal inte träffas fysiskt. Vi kommer skriva dokument med rutiner för att det ska bli lika inom verksamheten för barnen oavsett vilken personal som arbetar. Vi kommer schemalägga raster, reflektionstider, barnfri tid samt gemensamma barnaktiviteter och även aktiviteter avdelningsvis. Även utevistelse kan eventuellt bli schemalagd för att få verksamheten att fungera. Förskolan planerar in 15-timmarsbarn de dagar vi är flest personal. Alltid närvarande personal i barngrupperna.

	För att allt ska fungera har personalen fått egna ansvarsområden. <u>Ansvarsområden:</u> Ateljé. Ansvarig: Sara Jensen Torg. Ansvarig: Anna Mattsson Vattenlek. Ansvarig: Sophie Moberg Utemiljö. Ansvarig: Sara Engström Uteförråd. Ansvarig: Lina Ivarsson Kök och matvarubeställning. Ansvar: Sara Jensen Schema. Ansvarig: Sara Engström och Anna Mattsson Nybloms. Ansvarig: Agnes Ringman Brunn Ekonomi. Ansvarig: Sara Engström och Anna Mattsson Skyddsombud. Ansvarig: Isabel Persson Samordnare. Ansvarig: Anna Mattsson Brandskydd. Ansvarig: Sara Engstöm
Avdelning	Allas barn är allas barn, vi är flexibla och hjälper/ställer upp för varandra över avdelningarna. Torg, ateljé och vattenrum är tillgängliga för varandra. Stora barngrupper delas i mindre grupper när tillfälle ges avdelningsvis. Miljön är inredd för att fungera ”som den tredje pedagogen”. Sedan augusti 2017 består förskolan av fyra avdelningar kl 9.00-14.00 varje dag. Övrig tid bedrivs verksamheten på tre avdelningar, pga personaltillgången. LILLE SKUTT Vi har tillsammans skapat en ny organisation på förskolan i höst som vi ännu inte har hunnit landa i. Vi testar oss fram och ser vad som fungerar bäst och ändrar organisationen där efter. Vi har nyligen ändrat i miljön och trivs bra med den, vi behöver landa i den innan vi ser om något ska ändras. BAMSE Vi har gjort om hela vår organisation nyligen och denna fungerar efter lite modifieringar mycket bra. Vi hoppas att den ska motsvara verksamhetens behov även under våren. Bamse blev augusti en ren 3-årsgrupp. Efter kl 14.00 kommer barnen från Skalman till Bamse. SKALMAN Skalman blev en ny avdelning augusti 2016. En heltidspersonal och deltidspersonal varierande veckodagar har stått för personaltillgången här. Skalman har fungerat som egen avdelning kl 9.00-14.00 alla dagar i veckan. BRUMMELISA Sedan augusti 2017 tillhör barn födda 2014 denna avdelning.

6. Tidsplan

Kommun	Se bilaga 4 – Gemensamt kalendarium 2016-2017. Arbetslagen följer upp arbetet varje vecka under ordinarie reflektionstid med hjälp av pedago-

	gisk dokumentation samt en gång per månad mer noggrant. En gång per termin har varje arbetslag totalt en heldags utvärdering av de valda målområdena samt att detta dokument uppdateras.
Förskola	Förskolans samordnare, tillsammans med någon ur ledningsgruppen, sammanställer förskolans arbete med de valda målområdena under januari samt augusti månad för inlämning till förvaltningen under september månad.
Avdelning	Arbetslagen lämnar en analys av sitt arbete i december samt juni till samordnare för sammanställning.

7. Uppföljning – Utvärdering

Kommun	Pedagogiska utvecklingsgruppen analyserar vilka behov/utmaningar/framgångsfaktorer som finns utifrån varje förskolas resultatrapportsammanställning. Ledningsgruppen gör en fördjupad analys av detta och beslutar därefter vilka insatser som eventuellt behöver göras.
Förskola	I slutet på varje läsår under en arbetsplatsträff analyseras förskolans mål utifrån avdelningarnas arbete. Därefter bestämmer förskolan, tillsammans med någon ur ledningsgrupp vid behov, om nästa läsårs fokusområde, vilket kan vara samma som det arbetats med under året eller ändras till något av de övriga tre.
Avdelning	Genom verksamhetens ordinarie arbete med observation/dokumentation/pedagogisk dokumentation följer arbetslagens pedagoger barnens lärandeprocesser/tankar inom de uppsatta målområdena veckovis. Var fjärde vecka stämmer arbetslaget av arbetet på avdelningen mot de uppsatta målen utifrån vilken skillnad det gjort för barnen på avdelningen. I slutet på varje termin analyserar arbetslaget, tillsammans med någon ur ledningsgruppen, arbetet i förhållande till förskolans och avdelningens uppsatta mål under en hel dag.

8 Framgångsfaktorer

8.1 Läsåret 2016/2017

Kommun	Augusti 2016: Från tidigare år har vi uppmärksammat följande framgångsfaktorer i det övergripande arbetet. Gemensamma arbetsplatsträffar har stärkt vi-känslan inom de kommunala förskolorna och ökat likvärdigheten för alla våra barn. Införandet av fyra nätverksgrupper där samtliga pedagoger, förutom samordnare, har deltagit i någon grupp har gett pedagogerna möjlighet att träffas över förskolornas gränser och diskutera pedagogiska frågor utifrån ett givet tema. Även detta har stärkt vi-känslan och likvärdigheten. Genom PUG (pedagogiska utvecklingsgruppen) har förskolornas samordnare tillsammans med ledningsgrupp haft möjlighet att träffas varannan vecka för att diskutera och fördjupa sig i beslut, funderingar och frågor som rör förskolornas övergripande arbete. Varje förskola har en samordnare som är den huvudsakliga kontaktpersonen mot ledningsgrupp, förvaltning och övriga verksamheter som kommer i kontakt med förskolorna samt ansvarar för vissa administrativa uppgifter. Detta har gjort dessa arbetet bättre och smidigare,

	då det finns en tydlig sammanhållande kraft på förskolan som har avsatt tid för dessa arbetsuppgifter. De kommunala stödfunktionerna i form av pedagogisk utvecklingsledare, pedagogisk handledare, ateljépedagog samt specialpedagog har även fortsättningsvis kunnat sätta fokus på och fokuserat förskolornas utvecklingsarbete. Förskolecheferna har varje vecka möten på varje förskola och står därigenom i nära kommunikation med verksamheterna. Steget mellan ledning och verksamhet är kort. Ledningsgruppens sammansättning av olika kompetenser, utbildningar och uppgifter gör att det övergripande arbetet hela tiden ifrågasätts och stärks. Augusti 2017: Att barnen ges möjlighet att arbeta i mindre grupper under större delen av tiden i verksamheten upplevs som en stor framgångsfaktor där varje enskilt barn lyfts fram mer och får större möjlighet att uttrycka sig och sin vilja. Det ger också större möjlighet att för barnen att se de andra barnen som ”fiffiga kompisar”, vilket är ett begrepp från psykolog Leif Strandberg som föreläste för samtliga pedagoger i förskolan våren 2014. Genom morgonmöte varje dag med barngrupperna ges de större möjlighet att bilda sig en helhet över vad dagen kommer att innehålla och större möjlighet till att utöva inflytande över hur de vill att deras dag ska se ut. På de förskolor där det finns möjlighet till så kallade ”gemensamma roller” upplevs detta som oerhört positivt. Att kunna ha pedagoger som är specialiserade på till exempel utemiljön eller IT-verksamheten bidrar till ett generellt större kunnande inom dessa områden för alla pedagoger.
Förskola	Att varje förskola har en samordnare underlättar överblicken av förskolans verksamhet. Samordnaren har stöd i PUG samt de kommunala stödfunktioner som finns. Dessa stödfunktioner ska dock delats mellan flera olika förskolor, vilket innebär att mer tid till enskilda förskolan och de situationer som uppkommer önskas. Närheten till biträdande förskolechef i form av veckomöten upplevs som mycket positivt samt att denne i möjligaste mån finns att kontakta telefonledes. Organisationen känns tydligt uppbyggd. Gemensamma arbetsplatsträffar upplever personalen som positivt då ett kunskaps- och erfarenhetsbyte kan komma till stånd. Dock saknar vi tid till att diskutera den egna verksamheten då APT:er ofta går till organisatoriska frågor. APT:er är enda gången <u>hela</u> personalstyrkan kan samlas. Den utbildning som ges i form av föreläsningar på stängda dagar är mycket bra och anknyter väl till den verksamhet vi bedriver och de problem vi som personal kan ställas inför.
Avdelning	Pedagoger på avdelningar har under året deltagit i nätverksträffar inom olika områden. Detta har dock inte slagit så väl ut då Videbacken bytt personal flera gånger under året och personalen således inte fått en sammanhållen kunskap från träffarna. Kunskapen från nätverksträffar har heller inte delgivits övrig personal på ett tillfredsställande sätt då inte tid funnits till detta på arbetsplatsträffar och liknande. Detta upplever vi inte är bra, då nätverken kunnat ge upphov till diskussioner kring den egna verksamheten utifrån. Outbildad personal får stöd av förskollärare samt att pedagogisk handledare och utvecklingsledare kontaktats.

	LILLE SKUTT Vi pedagoger är olika och tack vare det nyttjar vi varandras förmågor. Om någon av oss pedagoger har en idé tillåter vi varandra att prova på det. Vi tycker att våra projekt helkroppsbilder och familjebilder har varit väldigt givande för de minsta, både vad det gäller trygghet och språkligt utvecklande. BAMSE OCH SKALMAN Styrkan hos personalen att resa sig från kaos till en givande verksamhet. Styrkan ligger i att alla i personalen har tagit sitt ansvar för att förändra verksamheten och har arbetat åt samma håll. Vi har tillsammans utarbetat nya rutiner och en ny organisation utifrån vad som inte fungerat innan. Vi har alla ansvar för olika områden i verksamheten och har scheman för olika saker tex, raster, disk, egen planeringstid, reflektioner mm. Tydlighet i miljön som blev resultatet av en hel del nyinköp både av material och möbler. Vi har lagt mycket tid åt att förändra miljön och att få till ett lugn på hela förskolan. Barnen har nu fått en tydlighet i vilken avdelning och grupp de tillhör samt vilken pedagog som har ansvar för dem. För att få till ett lugn på stora ytor använder vi oss av dämpad belysning och relaxmusik med tillhörande projicerande bild. En ökning av antalet barn har gett oss mer personal vilket gjort att vi kan dela stora grupper.

8.2 Läsåret 2017/2018

Kommun	
Förskola	
Avdelning	

8.3 Läsåret 2018/2019

Kommun	
Förskola	
Avdelning	

9. Hinder och utmaningar

9.1 Läsåret 2016/2017

Kommun	Augusti 2016: Som noterats även tidigare år så är tiden ett av våra stora hinder. Vi skulle gärna se fler dagar då förskolan kan vara stängd så all pedagogisk personal kan träffas och ta del av samma fortbildning och ha tid för diskussioner kring vårt utvecklingsarbete. En del av detta är att kunna lösgöra samtliga pedagoger under två-tre sammanhängande dagar i upptakten av ett nytt läsår. Likaså begränsningen i tid på arbetslags-/förskolenivå att kunna lösgöra arbetslag för arbetslagsreflektioner ser vi som ett hinder. Vi skulle även vilja se utökade resurser för pedagogisk utvecklingstid på varje förskola så varje arbetslag fick möjlighet att diskutera verksamheten under minst två timmar per vecka, jämfört med en timme per vecka idag.

I dagsläget har förskolorna ansvar för, inom ramen för den pedagogiska bemanningen, ekonomibiträdesuppgifter. Att vi har utbildade förskollärare som utför uppgifter såsom att ta emot och lägga upp mat eller diska är, i vår mening, ett hinder för utvecklingen inom förskolorna. Vår pedagogiskt utbildade personal bör kunna fokusera på det pedagogiska uppdraget under hela dagen och inte känna en stress över praktiska detaljer som kan skötas av ej pedagogiskt utbildad personal. Vi förordrar att helt lyfta bort dessa delar ur den pedagogiska bemanningsorganisationen och lägga dem utanför på samma sätt som städuppgifterna idag.

Ett nytt och uppdaterat resursfördelningssystem som är anpassat till de förutsättningar och beslut Bildningsnämnden tagit, Skolverkets allmänna råd, områdenas socioekonomiska förutsättningar och tar hänsyn till de barn i behov av särskilt stöd som finns inom förskolan ser vi som en nödvändighet för ett fortsatt bra och långsiktigt utvecklingsarbete.

Vi har påbörjat arbetet med den röda tråden 1-16/19år tillsammans med grundskolans rektorer då vi diskuterar övergången till förskoleklass. Detta är en av de stora utmaningarna framför oss där vi behöver hitta en gemensam plattform att stå på för barnens bästa. Likaväl behöver vi inom förskolan arbeta med de övergångar vi har inom våra verksamheter för att barnens bästa ska komma i första rummet.

Augusti 2017:

Det absolut största hindret är avsaknaden av vikarier, framförallt utbildade vikarier. Under våren har vi vid många tillfällen stått helt utan vikarier och verksamheterna har därigenom gått på knäna och inte kunnat ha den kvalitet som vi eftersträvar.

På samma linje är avsaknaden av utbildad personal en stor utmaning, hur kan vi tillgodose behovet av förskollärare och barnskötare på längre sikt? Tillsammans med Vilhelm Moberg Gymnasium kommer vi att starta en lärlingsutbildning till barnskötare. Vi har även lämnat in förslag till förvaltningen kring hur vi kan stötta den personal i verksamheten som vill läsa till förskollärare. Om inget görs åt ovanstående riskerar kvaliteten att sjunka inom verksamheterna.

En utmaning är att vi inte vet hur många barn som kommer att födas under de nästkommande fem åren och därigenom anpassa våra bemanningsinsatser efter detta. Detta är något vi fortlöpande behöver undersöka och diskutera så att vi inte överanställer utbildad personal och tvingas till uppsägningar längre fram. Det vore önskvärt att köpa in prognoser kring detta såsom Daniel Jonsson föreslagit.

Som noterats även tidigare år så är tiden ett av våra stora hinder. Vi har ett stort behov av flera dagar då förskolan kan vara stängd så all personal kan träffas och ta del av samma utbildning och ha tid för diskussioner kring vårt utvecklingsarbete, särskilt då andelen utbildade sjunker. En del av detta är att kunna lösgöra samtlig personal under två-tre sammanhängande dagar i starten av ett nytt läsår. Vårt förslag är att detta förläggs under tiden för sommarstängningen, för detta krävs en samordning med fritidshemmen vilket gjorde att förslaget föll i år. Vi tror dock på modellen och föreslår att detta införs nästa läsår.

Vaktmästares och städpersonals uppgifter och begränsningar i deras arbetsuppgifter motsvarar inte de behov som verksamheterna har vilket innebär att våra pedagoger får ta av sin pedagogiska tid för att utföra uppgifter såsom att sätta upp hyllor, flytta möbler mellan verksamheter eller dammsuga mattor. Vi anser att det är orimligt att förskolornas behov inte utgör grunden för det som utförs.

Förskolornas samordnare har fått vidgade, inofficiella, arbetsuppgifter på sitt bord som inte var tänkt från början. Vi kommer att ta höstterminen 2017 till att se över samordnares arbets-

	uppgifter och förtydliga dessa och/eller göra om systemet för samordnare från grunden.
Förskola	Som nämnts ovan tar köket en stor del av personalens tid. Att ta emot varor, lägga upp mat och diska tar mycket av den tid som räknas som tid till barnen. Tiden i köket innebär att denna personal fattas i barngruppen och vår verksamhet får anpassas utefter detta. I takt med att förskolan vuxit i barnantal har också tiden i köket utökats. Beställning av matvaror samt annat för förskolan nödvändigt material tar även det tid i anspråk. Tvätt är också något som ska passas in i verksamheten. För att ta tillvara den utbildning som finns på förskolan utförs dessa sysslor i möjligaste mån av utbildad personal. Tid avsätts till förskollärare för att kunna säkerställa en god pedagogisk verksamhet. Att hitta en organisation av verksamheten på Videbacken som passar barnantal, personaltillgång samt lokaltillgång har varit ett gediget arbete under hösten 2016. Utbildad personal är en verklighet vi får acceptera just nu i det kritiska läge som rå. Det är inte en optimal lösning på personalproblemet, förstås, och lägger stort ansvar på de enstaka förskolelärare som finns kvar. En utmaning blir att inte sänka förskolans kvalitet vad gäller den pedagogiska biten och vår måluppfyllelse. För att upprätthålla kvaliteten har samordnare ansvar för att de olika avdelningarnas verksamheter följs upp veckovis.
Avdelning	På avdelningarna är den största utmaningen att bibehålla kvaliteten vi haft i det dagliga arbetet. Endast en avdelning av tre på Videbacken har våren 2017 en förskolelärare. En avdelning består av helt utbildad personal. Föräldrar uttrycker oro angående sina barn, för denna utveckling. En hel del tid har avsatts för att sätta in denna personal i de pedagogiska tankar och mål kommunen arbetar utefter. Att hålla sig till den organisation som utarbetats underlättar när personal ersatts av ny. LILLE SKUTT Vi har konflikter hos särskilt några barn som söker uppmärksamhet och bekräftelse på ett negativt sätt. Det yttrar sig främst genom putting och bitande. Vi ser även att barnen tar för hårt på varandra. Vi ingriper direkt när vi ser ett negativt beteende. Vi är medvetna om vart vi måste titta lite extra. BAMSE OCH SKALMAN Frånvaro av personal, vilket lätt leder till en plan B och planeringar får strykas. Tid till barnfri tid och reflektionstid, det är lätt att denna tid får stryka på foten till förmån för något annat. Nätverk och andra utbildningar tar tid från verksamheten och vikarier får inte sättas in under denna tid. Att personal inte har pedagogisk utbildning eller insikt i Reggio emilia-pedagogiken. Att personalen inte bibehåller sin styrka att föra verksamheten framåt.

9.2 Läsåret 2017/2018

Kommun	
Förskola	

Avdelning	

9.3 Läsåret 2018/2019

Kommun	
Förskola	
Avdelning	

10. Bilagor

10.1 Bilaga 1 – Handlingsplan Modersmålsstöd

Svar från förskolan till Skolinspektionen

Omedelbara åtgärder:

- Samtlig pedagogisk personal ska under februari och mars 2016 läsa boken ”Flera språk i förskolan” från Skolverket. All personal har egna tjänstedatorer och får läsa den som PDF. Boken diskuteras under april månads gemensamma arbetsplatsträff utifrån de frågeställningar som finns i boken.
- Samtlig pedagogisk personal får under februari och mars 2016 i uppgift att bekanta sig med skolverkets webbplats ”Tema modersmål – mötesplats för modersmål i förskolor och skolor”. Webbplatsens innehåll och användning kommer att diskuteras under april månads gemensamma arbetsplatsträff.
- Den 18 april 2016 föreläser Jeanette Ohlson-Carlborg en halvdag för samtlig pedagogisk personal på temat Kulturmöten i förskolan och skolans värld.
- Modersmåls lärare i arabiska finns att tillgå för förskolan 1 timme/vecka.

Långsiktiga åtgärder:

- I verksamhetsplanen för förskolan i Emmaboda kommun som ska gälla från hösten 2016 till och med våren 2019 kommer ”Mångfald” att vara ett av de fyra utvecklingsområdena. Varje utvecklingsområde kommer att definieras av två huvudmål och under utvecklingsområdet Mångfald kommer utvecklingen av modersmålsstöd vara ett. Exakt formulering av huvudmålet bestäms efter samråd med förskolornas samordnare.
Ledningsgrupp (förskolechefer, pedagogisk utvecklingsledare, ateljépedagog samt administratör) tillsammans med förskolornas samordnare ansvarar för att detta blir utfört senast maj 2016. Samtliga arbetslag ansvarar för att arbeta utifrån verksamhetsplanen från och med augusti 2016 och följa upp och utvärdera sitt arbete vid två tillfällen per termin.
- Sedan hösten 2015 har förskolan haft fem nätverksgrupper för pedagogiska diskussioner och hösten 2016 kommer dessa samordnas mer med verksamhetsplanens utvecklingsområden. En nätverksgrupp kommer att fokusera på Mångfald/Kultur/Modersmål och har som uppgift att diskutera och utveckla det konkreta arbetet i barngrupperna på dessa områden. *Förskolans pedagogiska utvecklingsledare tillsammans med förskolans specialpedagog ansvarar för innehållet och arbetet i denna nätverksgrupp som startar i början av höstterminen 2016.*
- Förskolan vill initiera ett samarbete med skolan där skolelever med annat modersmål kan komma och läsa för barn på förskolan med samma modersmål. Detta kan integreras som en del i skolans modersmålsundervisning. Om det finns möjlighet till detta samordnar vi med biblioteket för att få fram relevant litteratur. *Förskolechef tar kontakt med rektor senast under februari 2016 och därefter kontakt med biblioteket.*
- Förskolans IKT-ansvarige får i uppdrag att under vårterminen undersöka vilka tekniska verktyg som kan inhandlas för att stödja och underlätta arbetet med modersmål i förskolan. *Förskolans IKT-ansvarige lägger fram olika alternativ för förskolechef senast maj 2016.*
- Under inskolning av barn med annat modersmål kommer förskolan att hantera dem som barn i behov av särskilt stöd och tillsätta extra resurser, bland annat i form av vikarier, återkommande möten med tolkstöd och modersmåls lärare, för att ge barnen och deras familjer en bättre introduktion i förskolans verksamhet på så sätt att förskolans pedagoger känner att alla barn kan mötas utifrån sina förutsättningar och

behov. *Förskolechef tar kontakt med förvaltningschef och förvaltningsekonom under februari 2016 för att tillse att de ekonomiska medlen för detta finns.*

- Förskolan behöver utökade möjligheter till modersmåls lärare. 5 timmar per förskola, vecka och språk är önskvärt. *Förskolechef tar kontakt med förvaltningschef och förvaltningsekonom under februari 2016 för att tillse att de ekonomiska medlen för detta finns och därefter kontakt med kommunens modersmåls samordnare.*
- Då flertalet av de barn med annat modersmål som kommer till förskolans verksamheter är flyktingar och/eller asylsökande är det önskvärt att förskolans verksamhet finns med på de inledande samtalen som förs med familjerna när de blivit kommunplacerade. *Förskolechef tar kontakt med flyktingsekreterare Emelie Qviberg på Integrationsenheten i Emmaboda kommun under mars 2016.*

10.2 Bilaga 2 – Arbetsrutin Modersmålsstöd

10§ SL Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Förskolan kan bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn med utländsk bakgrund får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet. Lpfö 98 s.6

”Språk och lärande hänger oupplösligt samman liksom språk - och identitetsutveckling. Förskolan skall lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta tillvara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen. Barn med utländsk bakgrund som utvecklar sitt modersmål får bättre möjligheter att lära sig svenska och även utveckla kunskap inom andra områden. Förskolan ska medverka till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.”(Lpfö 98, s.7)

Förskolan ska sträva efter att varje barn

- Tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld,
- Utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv,
- Utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra.
- Utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner, (Lpfö 98, s.10)

Förskolans mål

- Få möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.
- Få stöd i att utveckla en dubbelkulturtillhörighet.

Förskolan ska

När vi får barn med ett annat modersmål än svenska ska vi börja med att inventera förskolans förutsättningar. Har vi pedagoger som talar barnets modersmål? Finns andra barn på förskolan med samma modersmål? Det är frågor som vi bör ha med vid placering av barn. Har vi tillgång till modersmålslärare?

Finns det inte tillgång till flerspråkig pedagog eller modersmålslärare så kan den svenska talande pedagogen tillsammans med föräldrarna ändå göra mycket för att stimulera barnets modersmål.

Barnet

Att stödja barnet i sitt modersmål så tidigt som möjligt är viktigt eftersom den tidiga språkstimulansen har stor betydelse oavsett vilket språk det gäller. Det är viktigt för barnet att inte barnets modersmål avbryts då det börjar i förskolan.

Föräldrarna

Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolans arbete med barnen ska därför ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen.(Lpfö s.13)

Ev. så behövs en tolk inför föräldrasamtalet.

Vi pedagoger kan tala med föräldrarna om att forskningen säger att ett väl utvecklat modersmål underlättar inläringen av ett annat språk. Vi uppmuntrar föräldrarna till att använda sitt hemspråk och försöka få dem förstå att modersmålet är grunden för att barnet lättare ska lära sig svenska.

Pedagoger ska även prata med föräldrarna om deras kultur, vara pålästa för att få en förförståelse för deras kultur och att få veta vad som är viktigt för föräldrarna t.ex. att inte äta griskött.

Barn och föräldrar ska veta att vi tycker att deras modersmål är viktigt och att vi uppmuntrar till att det används genom att:

- Personalen lär sig hälsningsfraser och andra ord.
- Involvera de andra barnen på förskolan genom att lära dem några ord.

- Att visa intresse för barnets modersmål. Att använda en skrivbok där både pedagoger och föräldrar kan anteckna ord som är bra att känna till. Ord som är viktiga i olika sammanhang under dagen, samtalen/aktiviteten och leken. Vill föräldrarna lära oss sånger på deras modersmål?
- Stimulera språket genom att låta barnet lyssna på deras modersmål från andra källor såsom cd med musik, sagor eller att titta på DVD. Vi ska ta hjälp av bibliotek och internet för att hitta material. Leta upp appar som vi kan använda till våra läsplattor.

I arbetet med barnets svenska språkutveckling ska pedagogerna medvetet arbeta med att orden och begreppen ska förtydligas eftersom vi använder ord som är okända för barnet. Fastän barnet använder vissa ord så är det inte säkert att de vet betydelsen av ordet.

Finns personal/modersmåls lärare som pratar barnets språk så kommer den att tala sitt modersmål i det dagliga arbetet och arbeta enligt punkterna här nedan. Grunderna för att språket ska utvecklas på ett gynnsamt sätt är att inflödet är rikligt = att barnet får höra språket och att utflödet är rikligt = barnet får möjlighet att använda sina språkliga kunskaper. Innehållet får inte vara för svårt, men gärna snäppet över barnets nivå så att barnet får utmaningar.

Det är genom att möta språket i meningsfulla sammanhang som barnet tar till sig språket därför ska arbetet genomsyra hela verksamheten och under hela dagen genom att:

T.ex. vilka sånger sjunger man i barngruppen? Vad betyder orden i Bä, bä vita lamm? Hur kan vi göra sången begriplig? Pedagogerna ska bearbeta texten så att man försäkras om att barnet förstår innehållet. Finns texten översatt till andra språk?

Genom att sätta ord på allt man gör i samband med olika rutinsituationer så ökar man ordförrådet. T.ex. att vid påklädningen benämna klädesplagg vid ord, färg på kläderna och hur det känns att ha dem på sig.

Fånga upp de ord som barnet säger för att ge dem sammanhang och mening. T.ex. genom att vara närvarande i leken. Samtala om vad som händer, ge förklaringar och prata om vad som hänt på en nivå som barnet förstår.

Pedagogerna ska tänka på att barnet ska få höra språket samtidigt som vi ska tänka på att barnet ska få många möjligheter att själva formulera sina tankar, önsknings och behov.

Planerade stunder där barnet ska kunna samtala och verka i mindre grupper. Här kan vi arbeta med språket genom böcker. Genom att låta barnet följa med i handlingen genom bilderna. Förklara svåra ord. Låta barnen återberätta sagan, samtala om boken – ställa frågor. Berätta sagan med hjälp av konkret material – språkpåsar eller dramatisera. Här kan vi ta hjälp av föräldrarna som kan läsa sagan på barnets modersmål. Bra att ta en bok som finns på svenska och på barnets modersmål.

IKT för modersmål i förskolan

Spel och multimedia kan användas i förskolan för att utveckla barns modersmål och det svenska språket. En rik och språkutvecklande miljö där barn kan lära tillsammans av varandra och med engagerade vuxna gynnar språkutvecklingen.

Pekplattor är extra bra för flerspråkiga förskolebarn, det visar en licentiatavhandling från Uppsala universitet. Med hjälp av plattorna kan barnen höra böcker på sitt andra modersmål, använda pedagogiska appar samt kommunicera med barn på andra förskolor via exempelvis Skype.

Språkstimulerande spel och appar

På sidan Modersmålsappar listas appar som har inbyggt tal på flera språk, inte bara svenska. Dessa appar kan användas för att utveckla barns modersmål även om det inte alltid är appens ursprungliga syfte.

Många appar finns tillgängliga på flera olika språk och kan på så sätt stimulera barnens modersmål. Ett exempel på webbplats är Skolappar där lärare skriver recensioner kopplade till läroplanen.

På Utbildningsradions barnwebb finns bland annat spelet Katten musen tiotusen. Det kan spelas på svenska, arabiska, finska, samiska, spanska, surani och turkiska. På barnwebben finns också filmer och sagor på olika språk. (Skolutveckling-spel och appar-Skolverket.)

Källor

Läroplan för förskolan Lpfö 98

Myndighet för skolutveckling (2008) Flerspråkighet i förskolan. Stockholm.

Tidningen Förskolan Nr 4(2009). Nationella minoriteter i förskola och skola.

Skolverket. Skolutveckling-spel och appar-Skolverket.

www.modersmal.skolverket.se

10.3 Bilaga 3 – Emmaboda vår framtid

Emmaboda kommunfullmäktige antog 24 mars 2015 en vision:

”Emmaboda kommun skall vara den öppna, företagsamma och miljömedvetna kommunen med god tillväxt som är attraktiv för näringsliv, föreningsliv och invånare – en naturlig mötesplats i sydost.”

Utifrån denna vision tog kommunens ledningsgrupp fram fem stycken utvecklingsområden och till varje utvecklingsområde olika målområden. Förskolan är inte direkt omnämnd i dessa utvecklings-/målområden men är, som vi ser det, en viktig kugge i maskineriet att nå visionen. Nedan är våra tankar kring hur förskolan i Emmaboda kommun stöttar visionen.

A – Emmaboda kommun som attraktiv knutpunkt och mötesplats.

En aktiv och, i samhället, synliggjord förskola som kännetecknas av hög kvalitet och tillgänglighet kan locka fler familjer till kommunen. Genom vårt nuvarande arbete, bland annat genom den årliga utställningen på biblioteket, synliggör vi kommunens barn och ger dem en plats i det offentliga rummet.

Förskolan har satsat på att anordna fortbildning för samtliga pedagoger i kommunen och har vid flertalet tillfällen bjudit in närliggande kommuners pedagoger att medverka i dessa fortbildningar. Emmaboda har då blivit en mötesplats för pedagoger inom förskolan.

B – Näringslivsfrämjande aktiviteter – stöd och service till företag.

Förutom att förskolan i sitt ordinarie uppdrag stöttar kommunens företag genom att möjliggöra att fler kan förvärvsarbeta så har förskolan det stora uppdraget att vara familjernas första kontakt med kommunens bildningsväsende. Förskolan är barnens första steg i det livslånga lärandet och genom att ge barnen möjlighet att bli innovativa och kreativa samhällsmedborgare som vågar lyckas kan förskolan bidra till ett ökat företagande.

C – Boende, fritid, kultur och miljö.

Förskolan i Emmaboda kommun strävar efter att vara en aktiv del av samhället och ge barnen möjlighet att se och reflektera kring det samhälle som finns och har funnits där de bor. Genom detta kan barnen se vilka möjligheter som finns och vilka möjligheter som de kan skapa i framtiden.

Läroplanen för förskolan beskriver att förskolan ska arbeta med miljöfrågor för att barnen ska få en förståelse för naturens kretslopp och hur människor, natur och miljö påverkar varandra. Bland annat genom att vi återanvänder ”skräpmaterial” i de skapande verksamheterna får barn möjlighet att reflektera kring hur vi använder jordens ändliga resurser och att vi ska ha respekt för och vara rädda om vår miljö.

D – Sysselsättning, integration, jämlikhet, jämställdhet och mångfald.

För många nyanlända är förskolan den första riktiga kontakten med det svenska samhället. Genom det vardagliga arbetet möjliggörs en naturlig integration.

Jämlikhet, jämställdhet och mångfald är ord som i många år genomsyrat förskolans verksamhet och finns tydligt uttryckt som arbetsområde i läroplanen.

Genom att barnen ges möjlighet att pröva och utmanas i det de är intresserade av skapas en naturlig grogrund för innovation och initiativ som i förlängningen kan leda till ett ökat företagande och därigenom en ökad sysselsättning.

E – Infrastruktur – Förutsättningar för att bo och verka i hela kommunen.

Förskolan har satsat på att få modern teknik att bli ett naturligt inslag i verksamheterna, bland annat för att barnen ska bli bekväma med att kommunicera på många olika sätt.

En av grundtankarna för förskolans arbete är att det ska vara likvärdigt. Det ska inte spela någon roll var i kommunen ett barn bor, barnet ska få likvärdiga förutsättningar för att utvecklas till den bästa människa barnet kan bli. Likvärdigt innebär inte likadant och varje förskola är därför unikt anpassad till de förutsättningar och utmaningar som finns i dess närområde.

Genom införandet av helg, natt och kvälls-verksamheten har förskolan möjliggjort att fler kan arbeta de tider som samhället kräver.

10.4 Bilaga 4 – Gemensamt kalendarium 2016-2017

Vecka	Datum	Aktivitet
33 – 25	Augusti 16 – Juni 16	Litteratur enligt särskild lista utifrån nätverksgrupper. Kompenseras med 3 timmar/termin.
33	15-19 Augusti	Eftermiddagar till varje arbetslag, iordningställande av miljöer och pedagogiska diskussioner enligt särskilt dokument.
	18 Augusti	Upptaktsdag (stängd dag) enligt separat program. Arbetstid 08 ⁰⁰ -17 ⁰⁰
34	22 Augusti	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Träff nätverksgruppsledare 15 ⁰⁰ -16 ³⁰
	24 Augusti	Gemensam APT - Föreläsning Ann Åberg – 16 ³⁰ -20 ³⁰
35	29 Augusti	Workshop 13 ³⁰ -16 ³⁰
36 – 44	September – Oktober	Auskultation i förskoleklass. Förskoleklass auskulterar i förskola. Förskolechefer informerar under augusti/september.
36 – 39	September	APT egna förskolan Gemensam diskussionspunkt: Ann Åbergs föreläsning Nätverksgrupperna informerar varandra
36	5 September	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – IKT 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
37	12 September	Pedagogisk dokumentationskurs 4
	14 September	Gemensam APT - Föreläsning Ann Åberg – 16 ³⁰ -20 ³⁰
38	19 September	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Modersmål/Kultur 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
39	26 September	Workshop 13 ³⁰ -16 ³⁰
40	3 Oktober	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Pedagogiska miljöer 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
41	10 Oktober	IT-Café 13 ³⁰ -16 ³⁰
	14 Oktober	Halvdagsutbildning för några 08 ³⁰ -11 ⁰⁰ – Information kommer senare
42	17 Oktober	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Värdegrund 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
43	24 Oktober	Workshop 13 ³⁰ -16 ³⁰
44	31 Oktober	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – IKT 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
44 – 48	November	APT egna förskolan tillsammans skolans pedagoger.
45	7 November	Pedagogisk dokumentationskurs 4
46	14 November	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Modersmål/Kultur 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
47	21 November	Workshop 13 ³⁰ -16 ³⁰
48	28 November	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Pedagogiska miljöer 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
49 – 51	5 – 23 December	Utvärderingsdag
49	5 December	IT-Café 13 ³⁰ -16 ³⁰
	6 December	Gemensam APT
50	12 December	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Värdegrund 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
51	19 December	Reservtid för Workshop/IT-Café 13 ³⁰ -16 ³⁰
2 – 5	Januari	APT egna förskolan Gemensam diskussionspunkt: Nätverksgrupperna informerar varandra

2	9 Januari	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
3	16 Januari	Pedagogisk dokumentationskurs 4
4	23 Januari	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – IKT 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
5	30 Januari	Workshop 13 ³⁰ -16 ³⁰
6	6 Februari	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Modersmål/Kultur 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
7	13 Februari	IT-Café 13 ³⁰ -16 ³⁰
	15 Februari	Gemensam APT
8	20 Februari	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Pedagogiska miljöer 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
9	27 Februari	Workshop 13 ³⁰ -16 ³⁰
10 – 13	Mars	APT egna förskolan Gemensam diskussionspunkt: Nätverksgrupperna informerar varandra
10	6 Mars	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Värdegrund 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
11	13 Mars	Pedagogisk dokumentationskurs 4
	17 Mars	Halvdagsutbildning för några 08 ³⁰ -11 ⁰⁰ – Information kommer senare
12	20 Mars	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – IKT 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
13	27 Mars	Workshop 13 ³⁰ -16 ³⁰
	31 Mars	Stängd dag
14	3 April	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Modersmål/Kultur 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
	6 April	Gemensam APT
15	10 April	Pedagogisk dokumentationskurs 4 Studiebesök
17	24 April	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
18 – 22	Maj	APT egna förskolan Gemensam diskussionspunkt: Nätverksgrupperna informerar varandra
19	8 Maj	Workshop 13 ³⁰ -16 ³⁰
20	15 Maj	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Pedagogiska miljöer 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
21	22 Maj	IT-Café 13 ³⁰ -16 ³⁰
22	29 Maj	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksträff – Värdegrund 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
23 – 25	5 – 22 Juni	Utvärderingsdag
24	12 Juni	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
	13 Juni	Gemensam APT – Tema Glitter & Glamour
25	19 Juni	Reservtid för Workshop/IT-Café 13 ³⁰ -16 ³⁰
	23 Juni	Midsommarafton – Dans och fest på egen hand

10.5 Bilaga 5 – Gemensamt kalendarium 2017-2018

Vecka	Datum	Aktivitet
23-27	Maj 17 – Juni 17	En heldag för varje arbetslag (som de ser ut till hösten) för planering inför läsåret. Varje förskola gör eget schema för detta.
33 – 25	Augusti 17 – Juni 18	Litteratur enligt särskild lista utifrån nätverksgrupper. Kompenseras med 3 alt 6 timmar/termin (se litteraturlista).
32–35	Augusti	APT egna förskolan
35	28 Augusti	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Nätverksgrupp Barnskötare 1 – Träff 1 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	30 Augusti	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
36	4 September	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 1 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
	5 September	Gemensam APT – 17 ³⁰ -20 ⁰⁰
37	11-15 September	Uppföljning
	11 September	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Nätverksgrupp Förskollärare 1 – Träff 1 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
38	18 September	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 1 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
	20 September	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Pedagogisk dokumentationskurs 5 – Träff 1 16 ⁰⁰ -19 ⁰⁰
	21 September	Stängningsdag för förskolan. Särskilt program kommer.
39	25 September	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Nätverksgrupp Förskollärare 2 – Träff 1 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	2 Oktober	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 2 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
41	9 Oktober	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Nätverksgrupp Barnskötare 2 – Träff 1 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	11 Oktober	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
42	16 Oktober	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 2 15 ³⁰ -17 ⁰⁰ Gemensam APT – 17 ³⁰ -20 ⁰⁰
	23 Oktober	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Nätverksgrupp Barnskötare 1 – Träff 2 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
43	29 Oktober	<i>Sommartid slutar. Flytta klockan 1 timme bakåt.</i>
	30 Okt – 3 Nov	Uppföljning
44	30 Oktober	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 3 15 ³⁰ -17 ⁰⁰ Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
	1 November	Pedagogisk dokumentationskurs 5 – Träff 2 16 ⁰⁰ -19 ⁰⁰
45–48	November	APT egna förskolan
45	6 November	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Nätverksgrupp Förskollärare 1 – Träff 2 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	13 November	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 3 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
47	20 November	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Nätverksgrupp Förskollärare 2 – Träff 2 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	22 November	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
48	27 November	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 4 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
49–51	December	Utvärderingsdag
49	4 December	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ Nätverksgrupp Barnskötare 2 – Träff 2 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	7 December	Gemensam APT – 17 ³⁰ -20 ⁰⁰
50	11 December	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 4 15 ³⁰ -17 ⁰⁰

	13 December	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
51	18 December	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Barnskötare 1 – Träff 3 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
2–5	Januari	APT egna förskolan
3	15 Januari	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Förskollärare 1 – Träff 3 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	17 Januari	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
4	22 Januari	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 5 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
		Pedagogisk dokumentationskurs 5 – Träff 3 16 ⁰⁰ -19 ⁰⁰
5	29 Januari	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Förskollärare 2 – Träff 3 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
6	5 Februari	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 5 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
	6 Februari	Gemensam APT – 17 ³⁰ -20 ⁰⁰
	7 Februari	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
7	12 – 16 Februari	Uppföljning
	12 Februari	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Barnskötare 2 – Träff 3 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
8	19 Februari	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 6 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
9	26 Februari	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Barnskötare 1 – Träff 4 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	28 Februari	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
9–13	Mars	APT egna förskolan
10	5 Mars	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 6 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
11	12 Mars	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Förskollärare 1 – Träff 4 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
12	19 Mars	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 7 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
	21 Mars	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Pedagogisk dokumentationskurs 5 – Träff 4 16 ⁰⁰ -19 ⁰⁰
	23 Mars	Stängningsdag för förskolan. Särskilt program kommer.
25 Mars	<i>Sommartid börjar. Flytta klockan 1 timme framåt. Trandagen!</i>	
13 – 14	26 Mar – 6 Apr	Uppföljning
13	26 Mars	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Förskollärare 2 – Träff 4 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	30 Mars	<i>Långfredagen</i>
14	2 April	<i>Annandag påsk</i>
15	9 April	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Barnskötare 2 – Träff 4 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	11 April	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
16	16 April	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 7 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
		Gemensam APT – 17 ³⁰ -20 ⁰⁰
17	23 April	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Barnskötare 1 – Träff 5 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
18–22	Maj	APT egna förskolan
18	1 Maj	<i>Första maj</i>
	2 Maj	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
19	7 Maj	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Förskollärare 1 – Träff 5 16 ⁰⁰ -17 ³⁰

	<i>10 Maj</i>	<i>Kristi Himmelfärdsdag</i>
18	2 Maj	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
20	14 – 18 Maj	Uppföljning
	14 Maj	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 8 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
	16 Maj	Pedagogisk dokumentationskurs 5 – 17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰ Studiebesök
	<i>17 Maj</i>	<i>Förskolans dag</i>
21–22	28 Maj – 1 Juni	VårRundan
21	21 Maj	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Förskollärare 2 – Träff 5 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	23 Maj	Öppen IT-workshop 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
22	28 Maj	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 8 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
23	4 Juni	PUG 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
		Nätverksgrupp Barnskötare 2 – Träff 5 16 ⁰⁰ -17 ³⁰
	<i>6 Juni</i>	<i>Nationaldagen</i>
	7 Juni	Gemensam APT – 17 ³⁰ -20 ⁰⁰
24	11 Juni	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 1 – Träff 9 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
25	18 Juni	Nätverksgrupp Ny inom förskolan 2 – Träff 9 15 ³⁰ -17 ⁰⁰
	<i>22 Juni</i>	<i>Midsommarafton – Dans band i band</i>